

еще многое; но смею думать, что и сказанного слишком довольно: помещики, промышленники, земледельцы, все живо почувствуют благотворное влияние возвышения цен на произведения (произведенное зерно - авт.); труд каждого из них получит справедливую награду, капитал в обороте утроит и учетверит проценты; имения получат большую ценность.

Обогащаясь сама, Курская губерния в то же время будет способствовать обогащению и благоденствию других губерний: цены хлеба в одной скоро уравниваются с ценами одной в бесплодных местах. Сколько одна губерния выиграет продажей, столько другая выиграет покупкой, и Правительство, получая справно государственные подати в Курске, в то же время увидит свободный взнос одной и в беднейших губерниях, с которыми Курская будет в сношении; благотворное влияние судоходства отразится даже и на соседственные с нею, Орловскую и Воронежскую. Леса Брянские, Карачевские и прочие, по Десне лежащие, получают справедливую цену. Так всегда были, есть и будут водяные пути главнейшими источниками богатства и благоденствия народов.

И сколь счастливо то государство, как должны блаженствовать те области, где за 25-ть тысяч серебряных рублей можно соединить пространства нескольких тысяч верст и обеспечивать продовольствие миллионов людей!"

РУБАН В. В.

ГЕРОЙ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ДЕСАНТНИК ІВАН ПІДКОПАЙ

Іван Якович Підкопай народився 1919 року в селищі Безлюдівка Харківського району в селянській сім'ї. Закінчив сім класів у рідному селі. Працював спочатку в колгоспі, потім слюсарем у Харківському холодильному центрі. 1939 року призваний на дійсну військову службу. Війну розпочав сержантом у складі 6-ї повітрянодесантної бригади під Києвом. Уже в першому бою 7 серпня Підкопай врятував тяжко пораненого командира роти лейтенанта Горбушка, витягнувши його з поля бою й передавши санітарам. Природжений розвідник сержант Підкопай під час боїв на річці Сейм неодноразово ходив у розвідку в район сіл Мутин і Камінь. Він проявив себе хоробрим воїном в селі Слобода під час прориву 6-ї повітрянодесантної бригади з оточення.

За мужність, відвагу, солдатську винахідливість йому присвоєно офіцерське звання. Він став спочатку командиром взводу, а потім командиром роти автоматників 39-го гвардійського стрілецького полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії.

Ветерани дивізії розповідали автору, що капітан Підкопай був єдиним командиром роти, що мав право вибору бійців, коли прибувало нове поповнення.

Від крутих схилів Волги до сивого Дніпра й Правобережної України йшов дорогами війни гвардії капітан Підкопай. Він воював на Курській дузі, брав участь у визволенні рідної Харківщини, звільняв Полтаву, а восени 1943 року вивів свою роту автоматників до берегів Дніпра. Бойові заслуги відважного офіцера уже на той час були відзначені орденами Червоної Зірки, Олександра Невського і медалями "За відвагу". У боях його рота прославилась своєю мужністю й відвагою.

Восени 1943 року 39-й гвардійський стрілецький полк отримав завдання форсувати Дніпро в районі Кременчуга. І перший з усіх підрозділів полку було доручено подолати цю перешкоду роті Івана Підкопая.

У десантному човні, який відплив від лівого берега, з групою бійців, був і відважний капітан. Величезні фонтани води, що піднімалися від розривів снарядів, заливали човен, але він продовжував рухатися до правого берега.

Противник вогнем автоматів та ротних мінометів спробував зупинити просування гвардійців. Були вже поранені й убиті, але рота продовжувала атакувати позиції ворога. Не витримавши натиску гвардійців, гітлерівці відступили. Так були відвойовані перші метри землі на Правобережній Україні.

Наступного дня рота Івана Підкопая відбила кілька запеклих атак противника, який спробував скинути сміливців у Дніпро. Та хіба можна скинути в Дніпро тих, кого 6-та армія Паулюса не зуміла скинути у Волгу? Рота відбила всі контратаки ворога і сама піднялася в атаку. Рукопашний бій зав'язався в другій і третій траншеї ворога. Гітлерівці, залишивши десятки трупів і 16 кулеметів, змушені були відступити. Плацдарм, захоплений ротою Підкопая, був значно розширений. Почалося звільнення Кіровоградщини.

Командир 13-ї гвардійської дивізії Герой Радянського Союзу генерал Гліб Бакланов у своїх мемуарах згадує: "Я викликав Підкопая. Коли капітан з'явився на спостережному пункті під мостом, я, як завжди, з задоволенням відзначив бездоганну білизну смужки підкомірця і поглянув на чисто виголене приємне обличчя. На мене дивилися розумні й теплі, тією теплотою, які бувають в українців, уважні очі. Я змалював Підкопая становище і поставив питання руба:

- Ну, капітане, зможеш взяти село своєю ротою?

Підкопай мовчав. Я виклав свої міркування:

- Мені здається, що це краще за все зробити вночі. Навіть сьогоднішньої.

Підкопай дивився і слухав, а очі його примружувалися, примружувалися і віддалялися кудись, неначе він на невидимому екрані уже проглядав те, що він зробить вночі. Проте він сказав:

- Дайте мені шість годин світлого часу. Я повинен добре обдивитися й продумати всі варіанти.

Він прийшов під той же міст рівно о четвертій і, не чекаючи мого запитання, доповів:

- Товаришу генерале, сьогодні вночі рота Понтаєвку візьме!

Така категорична заява означала, що капітан за кілька годин, які минули, знайомився з місцевістю, яка прострілювалася, і до найменших деталей обдумав план бою.

Уночі, точно в призначений час, пролунало грізне, переможне "Ура!" й спалахнув гігантський феєрверк.

Уранці, після бою, я запитав у Підкопая:

-Що для роти було найтяжчим у цьому бою, капітане?

-Солдати говорять - кричати "Ура!" за цілий полк.

Цей епізод так характерний для всієї бойової діяльності талановитого й грамотного двадцятип'ятирічного офіцера, який неодноразово очолював ризиковані операції, підтверджуючи, що славний син українського народу, вихованець комсомолу капітан Підкопай - справжній герой".

У жовтні 1943 року, незадовго до своєї загибелі, Іван Підкопай надіслав додому своє фото, яке воєнний кореспондент зробив невдовзі після форсування Дніпра. На зворотному боці знімка він написав: "На пам'ять батькам. Війна, р. Дніпро 13.10.43 року. Чекайте - я повернусь".

Але не судилося... Він не повернувся. 10 грудня 1943 року гвардії капітан Іван Якович Підкопай трагічно загинув на території Кіровоградської області. Однополчани поховали його в центрі селища Нова Прага. За зразкове виконання бойових завдань командування при форсуванні Дніпра, утримання плацдарму на правому березі ріки та проявлені при цьому відвагу й героїзм Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 лютого 1944 року команду роти автоматників 39-го гвардійського полку 13-ї гвардійської Полтавської ордену Леніна, двічі Червонопрапорної орденів Суворова і Кутузова Стрілецької дивізії, гвардії капітану І. Я. Підкопая посмертно присвоєне звання Героя Радянського Союзу.

Його іменем названі вулиці в селищах Безлюдівка і Нова Прага. На будинку, де він жив, і на школі, де він навчався, встановлені меморіальні дошки. Автор розвідки мав честь брати участь в урочистостях з нагоди відкриття меморіальної дошки на будинку, де проживав Іван Підкопай, і відкритті музею 13-ї гвардійської дивізії, урядах якої він героїчно бився з ворогом, у Безлюдівській школі № 1 Харківського району, де зібрані матеріали про героїчні подвиги їхнього земляка І. Я. Підкопая. Він загинув, але пам'ять про Героя жива.

БОРОШНСВВ. О.

КУЛЬТУРА КОНОТОПА ХІХ-ХХ СТ.

На початку ХІХ століття в 1803 році був складений план забудови м. Конотопа, згідно з яким пропонувалось упорядкування міських новобудов та вулиць. Конотоп того часу - звичайне повітове містечко Чернігівської губернії з населенням понад 7 тисяч жителів. Промисловості майже не було, декілька млинів та винокурних заводів. В основному конотопчани займались землеробством. Але тут мешкали талановиті люди, які полюбили займатись творчою працею. Жінки вишивали і ткали, чоловіки працювали з деревом та